گردشگری فرهنگی و میراث مشترک: نقش سفر، تبادلات مردمی و میراث طبیعی-تاریخی در تقویت روابط ایران و اتریش (ویراست اول)

۱. درآمد: گردشگری فرهنگی؛ بستر تعامل مردمی و درک متقابل

گردشگری فرهنگی و میراث مشترک میان ایران و اتریش، به عنوان یکی از پویاترین و ملموس‌ترین حوزه‌های تعامل مردمی و دیپلماسی نرم، نقش مهمی در معرفی مستقیم فرهنگ، تاریخ، طبیعت، آداب و رسوم و جاذبه‌های دو کشور ایفا کرده و فراتر از جنبه‌های اقتصادی به تقویت درک متقابل، کاهش کلیشه‌ها، ایجاد پیوندهای انسانی و ترویج مهمان‌نوازی متقابل کمک شایانی نموده است. این همکاری‌ها، پلی زنده میان میراث غنی و چند هزار ساله ایرانی و تجربه مهمان‌نوازی، دقت و سازمان‌مندی اروپای مرکزی ایجاد کرده است.

۲. سیر تحول روابط فرهنگی و گردشگری ایران و اتریش

ریشه تبادلات به سفرهای دیپلمات‌ها و شرق‌شناسان هابسبورگ از بناهای صفوی و قاجار، باغ‌های ایرانی (پردیس)، کاخ‌های اصفهان، شیراز و جاذبه‌های طبیعی مانند کوه دماوند بازمی‌گردد که در ادبیات معماری و فرهنگی اتریش بازتاب یافته است. در دوران معاصر، انجمن فرهنگی اتریش در تهران **(OKF)** و وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ایران پروتکل‌ها و توافق‌نامه‌های همکاری گردشگری امضا کرده‌اند تا تبادل گردشگران، متخصصان و اساتید گردشگری را گسترش دهند. تمرکز ویژه این همکاری‌ها بر اکوتوریسم، میراث فرهنگی ناملموس، حفاظت از منابع طبیعی و ادغام جوامع محلی است. گروه‌هایی از مقامات اتریشی و اتحادیه اروپا از سایت‌های اکوتوریستی ایران بازدید کرده و با فرهنگ غنی، جاذبه‌های متنوع طبیعی و تاریخی کشور آشنا شده‌اند.

خانه حکمت ایرانیان در وین نیز در وب‌سایت خود در بخش دانشنامه ی روابط فرهنگی ایران و اتریش (Encyclopaedia of Cultural Relations between Iran and Austria) بخش‌هایی را به «Historical Monuments and Cultural Heritage» و «Tourism and Nature» اختصاص داده و به معرفی جاذبه‌هایی مانند باغ‌های ایرانی، کوه دماوند (با نماد صعودهای مشترک اتریشی-ایرانی در تاریخ)، میراث طبیعی، بناهای تاریخی و پتانسیل‌های گردشگری پایدار پرداخته است.

۳. محورهای کلیدی همکاری: از احیای دانش سنتی تا توسعه گردشگری پایدار

پروژه‌های مشترک بین ایران و اتریش در حوزه‌ی گردشگری شامل تبادل تجربیات در توسعه گردشگری پایدار، حفاظت از میراث فرهنگی، حمایت از جوامع محلی کوهستانی، آموزش راهنمایان گردشگری و ادغام دانش سنتی ایرانی (مانند قنات و باغداری) در مدل‌های مدرن اتریشی است. نمایشگاه‌ها و کارگاه‌هایی نیز در این حوزه در موزه هنرهای کاربردی وین **(MAK)** و اتاق بازرگانی اتریش **(WKO)** برگزار می‌شود که مخاطبان اتریشی را با هنرهای دستی، غذاهای سنتی، روایت‌های فرهنگی، صنایع دستی و تجربیات زنده ایران آشنا می‌سازد.

۴. گردشگری فرهنگی؛ ساخت شبکه‌های دوستی و شکستن کلیشه‌های رسانه‌ای

توسعه‌ی گردشگری فرهنگی نه تنها جنبه اقتصادی و تجاری دارد، بلکه به تعامل مستقیم مردمی، برنامه‌های آموزشی مدارس، تورهای فرهنگی دوجانبه و ایجاد شبکه‌های دوستی و خانوادگی منجر شده و کلیشه‌های رسانه‌ای را به چالش می‌کشند. علاقه‌مندان اتریشی به تنوع جغرافیایی (از کویر تا جنگل و کوهستان)، تاریخ چند هزار ساله، مهمان‌نوازی ایرانی، هنرهای سنتی و پتانسیل‌های اکوتوریسم علاقه شدید نشان می‌دهند و آن را فرصتی اصیل برای تجربه فرهنگی و انسانی می‌دانند. این همکاری‌ها در مواجهه با چالش‌هایی مانند تحریم‌ها، بر حوزه‌های غیرتحریمی مانند میراث فرهنگی، گردشگری طبیعت و تبادلات مردمی تمرکز کرده و پتانسیل‌های بالایی برای گسترش روابط عمومی و فرهنگی ایجاد کرده است.

۵. گردشگری فرهنگی؛ پلی پایدار برای تعمیق پیوندهای انسانی، تمدنی و اقتصادی ایران و اتریش

گردشگری فرهنگی و میراث مشترک، الگویی موفق و ملموس از تعامل انسانی است که هویت فرهنگی و طبیعی ایران را در اتریش زنده نگه داشته، درک متقابل را تعمیق بخشیده و به عنوان پلی پایدار برای روابط مردمی، تمدنی و اقتصادی دو کشور عمل نموده است.

منابع و مآخذ:

- [۱] Wisdom House Vienna Encyclopaedia sections on Historical Monuments, Cultural Heritage, Tourism and Nature; historical travelogues.
- [۲] Iran-Austria tourism cooperation protocols, reports on joint symposia, ecotourism visits, Austrian Cultural Forum activities, and MAK/WKO exhibitions.